

Rajki Klára*:

A bankkártya külföldi használatának buktatói

Ha idegen országba utazunk, érdemes végiggondolni bankkártyánk ottani használatának lehetséges költségeit. Nagyon nem mindegy például, hogy kártyánk forint- vagy deviza alapú számlához kapcsolódik, s hogy milyen költési limiteket állítunk be. Célszerű figyelni, hogy a plasztikkunkhoz esetleg kapcsolódó biztosítás miféle szolgáltatást kínál, de arra is, hogy vásárláskor használjuk-e a kereskedő által esetleg felkínált dinamikus devizaátváltás lehetőségét.

Ha a jó idő közeledtével külföldi utazásra indulunk, a legegyszerűbb, ha egy vagy több bankkártyát viszünk magunkkal (de azért kisebb mennyiségben a készpénz sem árt). Ez azért is nagyon praktikus, mert nem kell valutaváltással foglalkozni, nem kell az esetleges többféle készpénz elkülönítésével, kezelésével bajlódni.

A legtöbb magyarországi bankszámlához igényelhető bankkártya (ezeket a Mastercard és VISA nemzetközi kártyatársaságok bocsátják ki). A hazai ügyfelek jellemzően csak a forintszámlához igényelnek bankkártyát. Amennyiben nem csak forint-, hanem devizaszámlánk is van, akár többféle devizanemben (euró, dollár stb.), akkor érdemes elgondolkodni azon, hogy ha gyakran utazunk, akkor esetleg az adott devizaszámlához igényeljük bankkártyát. E döntést megelőzően érdemes megérdeklődni, vagy utánajárni az adott bank hirdetményében/kondíciós listájában, hogy a kártyának milyen díjtételei vannak (éves bankkártya díj, tranzakciós díj, készpénzfelvételi díj, ezek ismeretében hozható meg a jó döntés.

A bankkártya külföldi használata előtt azzal is érdemes tisztában lenni, hogy az adott típusú kártyához tartozik-e olyan szolgáltatás, amely hasznos lehet egy külföldi tartózkodás során. Ilyen pl. az utasbiztosítás. Előfordulhat viszont, hogy ez kevés szolgáltatást nyújt, s át kell tekinteni, hogy kelle-e további biztosítást kötni, és ha igen, akkor milyen jellegűt (pl. kiegészítő bűvárbiztosítás).

A bankkártya használata során fontos arra is figyelni, hogy mekkora limiteket állítottunk be ahhoz. Igaz, hogy egy külföldi utazás alkalmával a szokásosnál általában magasabb költségeink vannak, de ez nem teszi szükségessé a számla teljes egyenlegéig a napi költési limit megemelését. Ma már ugyanis szinte minden banki mobil applikáció biztosítja szükséges esetén a limit gyors módosíthatóságát. A napi tranzakciók számának és a költés összegének korlátozása hasznos biztonsági beállítás, ami egy külföldi utazásnál még fontosabb: a kártya elvesztése vagy eltulajdonítása esetén kárunk ugyanis csak a beállított limit erejéig terjedhet.

A bankkártya-tranzakciókat a VISA amerikai dollárban, a Mastercard az eurózónában euróban, azon kívül pedig szintén dollárban számolja el. Ha olyan országba utazunk, ahol ezektől eltérő a pénz, a kártyatársaságok az adott tranzakciót először euróra vagy dollárra, majd a számlavezető bankunk a bankkártyánkhoz tartozó számla devizanemére (pl. forintra) számítja át. Mindkét művelethez hozzá kell számolni még az árfolyamkockázatot (a vételi és eladási ár különbségét).

Egyszerűbb ezért az eset akkor, ha eleve euró vagy dollár számlával rendelkezünk és ehhez kérünk bankkártyát. Ha az eurózónába utazunk (kártyatársaságtól függően) így előfordulhat az is, hogy egyáltalán nem történik átváltás, mert az euróban történt vásárlást az eurószámlán azonos

összeben számolják el. Ugyanez igaz a dollár számlához tartozó dollárban történt költés elszámolására is. Épp ezért, ha jellemzően Európán belül utazunk és ott költünk, akkor euró alapú, ha pedig gyakorta inkább a kontinensen kívülre megyünk, akkor amerikai dollár alapú bankkártya igénylése a javasolt.

Valószínűleg már találkoztunk mindannyian azzal, hogy a külföldi bankkártyatranszakció során valamilyen kérdésre is választ vár a kártyaolvasó POS terminál és az ATM. Figyelnünk kell a külföldi bankkártyás fizetésnél arra is, hogy a tranzakció közben milyen kérdésre kell választ adnunk a választható devizanem tekintetében. Előfordulhat az, hogy a tranzakció során a terminál vagy ATM megkérdezi, hogy helyi devizában (például euróban vagy dollárban) vagy forintban szeretnénk-e fizetni. Ezt a szolgáltatást dinamikus devizakonverzióknak (DCC), váltásnak nevezik. Ez csak akkor történik meg, ha kifejezetten elfogadjuk.

A DCC egy, a nemzetközi kártyatársaságok és az elfogadó bankok által nyújtott kényelmi szolgáltatás, amit vásárláskor és készpénz felvételekor tudunk igénybe venni. Lényege az, hogy amennyiben egy adott országban másik ország bankkártyájával kezdeményezzük a tranzakciót, a kártyaszám első 6 karaktere (a kártya BIN-je) alapján a DCC modul érzékeli, hogy a kártyának a kártyatársaságnál eltérő devizanemű a regisztrációja, mint az adott ország hivatalos devizaneme. Ilyenkor ajánlja fel a szolgáltatást, amely alapján egy akkor érvényes és az üzemeltetést végző külföldi szolgáltató által meghatározott árfolyamon azonnal átváltják az ügylet összegét forintra. A kibocsátó bankhoz ebben az esetben már az átváltott összeg és devizanem érkezik be, és az eredeti tranzakciós összeg és devizanem nem látszik.

E szolgáltatás alapesetnek azt feltételezi, hogy a kártya olyan számlához kapcsolódik, amelynek a devizaneme a kibocsátó ország devizája, azaz a tranzakció könyvelésekor mindenképpen átváltás (konverzió) szükséges. Mivel általában a tranzakció és a terhelés beérkezése között minimum 2-3 nap eltelik, ilyen esetekben az ügyfél mindig ki van téve egy árfolyamkockázatnak, azaz annak, hogy időközben nagyot változik a kibocsátó ország devizájának árfolyama.

Ha a bankszámla az adott ország devizanemével megegyező devizanemű, akkor minden esetben a DCC mellőzését kell választani, ez esetén nem kerül sor konverzióra. Amennyiben a DCC adta lehetőséget elfogadjuk, ez esetben az elszámolás során átváltásra kerül sor. Tudni kell, hogy ez jellemzően mindig kedvezőtlenebb árfolyamon történhet a későbbi elszámoláshoz, átváltáshoz képest. Ez azt jelenti, hogy átszámítva nagyobb összegű terhelés történhet a devizaszámlán, mint a tényleges tranzakció összege volt.

Az MNB-n belül működő Pénzügyi Békéltető Testület által lefolytatott eljárás során a bank eljárását vitató kérelmező ügyfél az adott ország devizanemével (euró) megegyező számlához tartozó bankkártyával rendelkezett és azt használta külföldön euró készpénzfelvételkor. Az ATM használata során viszont elfogadta a DCC elszámolási módot, azaz azt, hogy az eurós készpénzfelvételt forintban kéri elszámolni.

Így az adott kártyatársaság elsőként a forintösszeget átváltotta az elszámolás devizanemére (euró), majd az újabb konvertálás után számította is terhelte az ügyfél felé a számla

devizanemében a felvett euróösszeget. Ennek összes terhe így magasabb volt, mint amit az ügyfél az ATM-ből kapott.

Ha nem választotta volna a DCC-t, akkor az eredeti tranzakciós összeget könyvelték volna el, így viszont – a banknak fel nem róható ok miatt – többszöri átváltás történt. Ezért a kérelmező azon kérését, hogy a bank térítse meg a felvett összeg és a bankszámláján beterhelt összeg különbözetét, a bank elutasította és a ezen a Pénzügyi Békéltető Testület előtti eljárásban sem lehetett változtatni.

** A szerző a Magyar Nemzeti Bankon belül működő Pénzügyi Békéltető Testület tagja*

„Szerkesztett formában megjelent 2024. május 22-én a VG.hu oldalon.”